

PRIIMTA
2005 m. balandžio 8 d.
visuotiniame advokatų susirinkime

Lietuvos advokatūros advokatų tarybos
pirmininkas Rimas Andrikis

LIETUVOS ADVOKATŲ ETIKOS KODEKSAS

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Lietuvos advokatai dalyvauja įgyvendinant teisingumą, atstovauja ir gina teisėtus savo klientų interesus teisme, valstybės arba savivaldybių institucijose ar kitose organizacijose.

1.2. Advokato profesinė veikla reikalauja laikytis teisinių ir moralinių įpareigojimų:

1.2.1. klientui;

1.2.2. teismams ir kitoms institucijoms, kur jam tenka ginti kliento interesus ar jiems atstovauti ir veikti jo vardu;

1.2.3. advokato profesijai;

1.2.4. visuomenei.

1.3. Advokatas visada privalo saugoti profesinę garbę ir orumą ir nediskredituoti advokato vardo, duotos priesaikos ir teisingumo idėjos.

1.4. Advokatų profesinės etikos kodekso paskirtis – laisva valia jų laikantis garantuoti tinkamą esminių advokato funkcijų atlikimą. Šių taisyklių nesilaikančiam advokatui kaip kraštutinė priemonė taikomos drausminės sankcijos.

1.5. Advokatas, gindamas savo kliento įstatymų saugomus interesus ar atstovaudamas jiems ir veikdamas teisingumo interesais, turi stengtis nepažeisti žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, pripažintų tarptautinės ir nacionalinės teisės.

2. Advokato teisės ir pareigos

2.1. Advokatas savo profesinėje veikloje turi teises, nurodytas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Advokatūros įstatyme, kituose teisės aktuose, tarptautiniuose dokumentuose ir šiame kodekse.

2.2. Advokatas savo profesinėje veikloje turi pareigas, nurodytas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Advokatūros įstatyme, kituose teisės aktuose, tarptautiniuose dokumentuose ir šiame kodekse.

2.3. Advokatas neturi teisės:

2.3.1. atlikti veiksmų, kuriuos draudžia Advokatūros įstatymas;

2.3.2. veikti byloje neatsižvelgdamas į ginamojo valią, išskyrus atvejus, kai yra įsitikinęs, kad šis neteisingai prisiima kaltę;

2.3.3. ginti tokius kliento interesus, kurie verčia imtis neteisėtų gynybos priemonių ir būdų;

2.3.4. pripažinti ginamojo kaltę, kai šis ją neigia, arba kitaip veikti prieš kliento interesus gindamas jį ar atstovaudamas jam teisme, valstybės arba savivaldybių institucijose ar kitose organizacijose.

3. Interesų konfliktas

3.1. Advokatas negali konsultuoti, atstovauti, ginti ar veikti dviejų ar daugiau klientų vardu tuo pačiu klausimu ar toje pačioje byloje, jeigu tų klientų interesai yra priešingi.

3.2. Jei atstovaujant klientams kyla interesų konfliktas ar pavojus, kad bus pažeistas konfidencialumas ar advokato nepriklausomumas, advokatas turi nustoti veikti tų klientų vardu.

4. Nepriklausomumas

4.1. Atlikdamas profesines pareigas, advokatas turi būti visiškai nepriklausomas nuo bet kokios įtakos, ypač tos, kuri gali kilti dėl asmeninių interesų ar išorinio poveikio.

4.2. Advokatas neatsako drausmine tvarka už atliekant profesines pareigas geranoriškai pareikštą nuomonę.

4.3. Advokatui neturi būti taikomos baudžiamosios, administracinės, civilinės, ekonominės arba kitokios sankcijos už veiksmus, kurių jis ėmėsi kliento išipareigojimams įvykdyti pagal įstatymų ar profesinės etikos reikalavimus.

4.4. Advokatas pagal sutartį turi teisę be jokių apribojimų dalyvauti savo kliento byloje ar jam atstovauti santykiuose su trečiaisiais asmenimis, išskyrus atvejus, kai advokatas yra visiškai ar laikinai išbraukiamas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo.

5. Konfidencialumas

5.1. Konfidencialumas yra pagrindinė ir svarbiausia advokato teisė ir pareiga. Advokatas turi klientui garantuoti, kad suteikta informacija bus saugoma kaip advokato profesinė paslaptis.

5.2. Advokato profesinę paslaptį sudaro kreipimosi į advokatą faktas, sutarties su klientu sąlygos, kliento suteikta informacija ir pateikti duomenys, konsultacijos pobūdis ir kliento pavedimu advokato surinkti duomenys. Klientas gali leisti advokatui atskleisti tam tikrą informaciją. Konfidencialumo įsipareigojimams senatis netaikoma.

5.3. Advokatas iš savo kolegų, advokato padėjėjų, kitų savo ar advokatų profesinės bendrijos darbuotojų, kitų asmenų, kuriuos pasitelkia teikdamas teisines paslaugas, turi reikalauti laikytis tokių pačių konfidencialumo įsipareigojimų ir už tai atsako.

6. Santykiai su klientais

6.1. Advokatas gali priimti pavedimą kliento interesams ginti ar atstovauti kliento ar jo atstovo pagal įstatymą prašymu. Advokatas gali priimti kitų asmenų pavedimą, kai jie kreipiasi kliento pavedimu ar jo sutikimu arba kai kompetentinga institucija jį paskiria dalyvauti byloje.

6.2. Jeigu kliento pavedime yra aplinkybių, kurios advokatui kelia abejonių dėl kliento tapatybės ar įgaliojimų, advokatas privalo patikrinti tapatybę ir įgaliojimus.

6.3. Advokatas, įsitikinęs, kad kliento reikalavimai arba atsikirtimai aiškiai nepagrįsti (nėra teisinės pozicijos), gali jam patarti nesiimti procesinių veiksmų, taip pat manydamas, kad kliento reikalavimai yra susiję su teisine rizika, privalo jį įspėti apie ją ir galimus tokių konsultacijų įgyvendinimo padarinius.

6.4. Abejodamas ieškinio arba atsikirtimo pagrįstumu, advokatas gali priimti tokį pavedimą, bet privalo klientui išaiškinti, kad jo reikalavimai gali būti nepatenkinti.

6.5. Advokatas neturi kliento iš anksto užtikrinti, kokia bus bylos baigtis, bet turi teisę vertinti bylos sėkmės galimybes.

6.6. Advokatas privalo konsultuoti, ginti klientą ar jam atstovauti sąžiningai, rūpestingai ir protingai.

6.7. Advokatas neturi priimti pavedimų, jeigu žino ir supranta, kad nesugebės jų tinkamai ar laiku atlikti.

6.8. Advokatas gali atsisakyti kliento tik dėl svarbių priežasčių. Naudodamasis savo teise atsisakyti bylos ar kito pavedimo, jis privalo elgtis taip, kad klientas galėtų laiku susirasti kitą advokatą.

6.9. Nors baudžiamosiose bylose yra savarankiškas proceso dalyvis, advokatas negali be kliento žinios pasirinkti bet kokios gynybos pozicijos. Jis turi tartis su klientu ir atsižvelgti į jo samprotavimus ir argumentus.

6.10. Jeigu klientas prisipažįsta kaltas, advokatas, įvertinęs visus byloje esančius įrodymus ir padaręs tokią pačią išvadą, ginamojoje kalboje išanalizuoja visas kliento atsakomybę lengvinančias aplinkybes.

6.11. Kai klientas prisipažįsta kaltas, advokatas, išstudijavęs visus byloje esančius įrodymus ir padaręs išvadą, kad kliento kaltė neįrodyta arba kelia abejonių, turi laikytis savarankiškos, nuo kliento nepriklausomos, pozicijos.

6.12. Klientui neigiant savo kaltę, advokatas, susipažinęs su byla ir pagrįstai manydamas, kad kliento kaltumui pagrįsti pakanka įrodymų, neturi šio įtikinėti prisipažinti kaltu, nes kaltę ar nekaltumą nustato tik teismas. Klientui, kuris nesutinka su advokato pasirinkta pozicija, šis privalo išaiškinti galimybę atsisakyti advokato paslaugų.

6.13. Jeigu klientas prisipažįsta kaltas, advokatas, įvertinęs visus įrodymus ir pagrįstai manydamas, kad kliento veiksmuose yra kitos, lengvesnės nusikalstamos veikos požymių, turi jam tai paaiškinti. Klientui, nesutinkančiam su advokato nuomone ir argumentais bei pasirinkta gynyba, advokatas privalo paaiškinti galimybę atsisakyti advokato paslaugų.

6.14. Advokatas visada turi patarti klientui mėginti taikiai susitarti arba nurodyti alternatyvius ginčo sprendimo būdus.

7. Apmokėjimas už advokato teikiamas teisines paslaugas ir jo veiklos išlaidos

7.1. Advokato užmokesčio už teisines paslaugas dydžio nustatymo, mokėjimo ir apskaitos tvarką nustato Advokatūros įstatymas ir kiti teisės aktai.

7.2. Advokatas gali reikalauti iš anksto apmokėti paslaugas ar jo veiklos išlaidas. Klientui iš anksto neapmokėjus, advokatas turi teisę nepriimti pavedimo arba atsisakyti vesti bylą. Klientui laiku nesumokėjus už suteiktas paslaugas, advokatas gali nutraukti teisinių paslaugų sutartį.

8. Klientų lėšos

8.1. Advokatas, vykdydamas profesinę veiklą pradėjęs laikinai saugoti klientų arba trečiųjų asmenų lėšas (toliau – klientų lėšos) savo vardu, privalo vadovautis tokiomis nuostatomis:

8.1.1. visos iš klientų gaunamos lėšos advokato laikomos ir apskaitomos Advokatūros įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka;

8.1.2. kiekvienoje sąskaitoje ar sąskaitose, kur laikomos klientų lėšos advokato vardu, visada turi būti ne mažesnė nei visa advokato laikomoji klientų lėšų suma;

8.1.3. kliento reikalavimu visos jo lėšos jam išmokamos nedelsiant arba jo nustatytais sąlygomis;

8.1.4. bet koks mokėjimas iš kliento lėšų kitam klientui, taip pat užmokestis advokatui yra draudžiamas, išskyrus įstatymo nurodytus atvejus bei kliento pavedimą;

8.1.5. advokatas privalo tiksliai tvarkyti kliento lėšų apskaitą ir kliento pageidavimu atskleisti visas atliktas kliento lėšų operacijas ir užtikrinti jų atskirą laikymą nuo kitų advokato laikomų lėšų.

9. Profesinė atsakomybė ir jos draudimas

9.1. Advokatas visada turi būti pagal įstatymų reikalavimus apdraudęs savo profesinę civilinę atsakomybę privalomuoju draudimu.

9.2. Advokatas sutartyje su klientu gali numatyti savo atsakomybės ribojimus, neprieštaraujančius įstatymams ir kitiems teisės aktams.

10. Santykiai su teismais ir kitomis institucijomis

10.1. Advokatas, ginantis kliento interesus ar atstovaujantis jiems teisme arba veikiantis kliento vardu valstybės ar kitose institucijose, privalo laikytis teisme ar tose institucijose taikomų elgesio taisyklių.

10.2. Dalyvaudamas ikiteisminiame tyrime ar teisminiame nagrinėjime, advokatas turi elgtis taip, kad jo kalba, prašymai, pareiškimai ir klausimai nežemintų teismo arba prokuratūros, ikiteisminio tyrimo institucijos ir pareigūnų autoriteto, nediskredituotų kolegų ir neižeistų proceso šalių, jų advokatų ir įgaliotinių, taip pat liudytojų ir ekspertų orumo.

10.3. Advokatas, atstovaudamas teisme ar kitoje institucijoje klientui ar gindamas teisią, negali remtis aplinkybėmis, kurių nepatvirtina byloje esantys duomenys. Vertindamas bet kuriuos faktinius byloje esančius duomenis, advokatas gali suklysti, tačiau negali jų sąmoningai aiškinti taip, kad būtų iškreipiama objektyvioji tiesa.

11. Advokatų tarpusavio santykiai

11.1. Dėl bendrų savo profesijos vertybių ir interesų advokatai klientų labui turi puoselėti tarpusavio pasitikėjimą ir bendradarbiavimą, elgtis sąžiningai, draugiškai, taktiškai ir mandagiai. Advokatai taip pat privalo vengti nereikalingo tarpusavio bylinėjimosi ir kitokių, profesijos reputacijai žalingų poelgių.

11.2. Advokatas visus advokatus privalo laikyti kolegomis ir, jeigu tai nekenkia kliento interesams, padėti profesinėje veikloje.

11.3. Apie ketinimą priimti pavedimą atstovauti klientui, ginti jį advokatas privalo pranešti kitam advokatui, kuris turi ir vykdo tokį patį pavedimą.

11.4. Advokatas apie pavedimą atstovauti kliento interesams byloje prieš kitą advokatą privalo pranešti Advokatų tarybai, savo kolegai ir jam pasiūlyti (jeigu tai nekenkia kliento interesams) ginčą baigti taikos sutartimi. Nesudarius taikos sutarties, advokatai neturi gadinti tarpusavio santykių.

11.5. Negalėdamas atvykti į teismo posėdį arba ketindamas prašyti teismą pakeisti ar nustatyti kitą teismo posėdžio laiką, advokatas privalo informuoti savo kolegą ir suderinti abiem priimtina bylos nagrinėjimo datą ir laiką.

11.6. Advokatas negali niekam mokėti už tai, kad jam klientas buvo rekomenduotas.

11.7. Manydamas, kad kolega pažeidė Lietuvos advokatų etikos kodeksą, advokatas turi atkreipti į tai jo dėmesį.

11.8. Bet kokį tarpusavio ginčą advokatai privalo pirmiausiai stengtis išspręsti abipusiu sutarimu.

11.9. Advokatui negalima pradėti jokių procesinių veiksmų ar kitų formalių procedūrų prieš savo kolegą iš anksto nepranešus advokatūrai siekiant suteikti galimybę padėti advokatams susitarti.

12. Advokato santykiai su advokatūros organais

12.1. Advokato ir advokatūros organų santykiai grindžiami abipuse pagarba ir geranoriška pagalba.

12.2. Advokatas, išrinktas į bet kuriuos advokatūros organus, privalo dalyvauti jų darbe, posėdžiuose, konferencijose, susirinkimuose ar kitokiuose renginiuose. Apie tai, kad dėl svarbių priežasčių negali dalyvauti, advokatas privalo laiku informuoti advokatūros organą.

12.3. Advokatas privalo vykdyti advokatūros organų sprendimus ar nutarimus, kviečiamas laiku atvykti ir bendradarbiauti. Apie tai, kad negali įvykdyti advokatūros organų sprendimų ar nutarimų arba atvykti, advokatas privalo nedelsdamas informuoti ir paaiškinti nevykdymo ar neatvykimo priežastis.

12.4. Jeigu advokatūros organas (jo vadovas) kreipiasi į advokatą koku nors klausimu ar prašo paaiškinti aplinkybes, susijusias su advokato profesine veikla, advokatas privalo per rašte nurodytą terminą pateikti paaiškinimą.

13. Baigiamosios nuostatos

13.1. Lietuvos advokatų etikos kodeksas taikomas ir advokatų padėjėjams.

13.2. Kai advokato veiksmai ar poelgiai nesiderina su Advokatūros įstatymo, Advokatūros įstatų, šio kodekso ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių advokato profesinę veiklą, reikalavimais ir jie šiame kodekse nėra aptarti, advokatas privalo laikytis tradicijų ir papročių, kurių turinys atitinka bendruosius etikos ir dorovės principus.
